

Handläggare
Eva Fagerhem
Telefon: 08-508 20 114**Till**
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd

Avfallsplan för Stockholm 2017 - 2020

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningens tjänsteutlåtande åberopas som yttrande till Kommunstyrelsen

Lena Lundström Stoltz
StadsdelsdirektörUlrika Klemets
Ekonomichef

Sammanfattning

Stockholm Vatten har tagit fram ett förslag till ny avfallsplan för Stockholm 2017 – 2020. Avfallsplanen är ett av kommunens lagstadgade styrdokument och beskriver nuläge, mål och åtgärdsförslag för avfallshanteringen. Förslaget är i stort en revidering av gällande avfallsplan och som tidigare finns fyra huvudmål som brutits ned till mer detaljerade delmål för planperioden. Under delmålen finns exempel på vad Stockholm Vatten kommer att göra och förslag på vad andra aktörer, såsom exempelvis stadsdelsförvaltningen, kan göra för att målen ska kunna uppnås.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av Lokal- och stadsmiljöenheten.

Bakgrund

Stockholm är en av de fem snabbast växande regionerna i Europa. År 2020 förväntas Stockholms stad ha drygt en miljon invånare. Samtidigt som invånarantalet ökar förväntas avfallsmängderna öka. I början av 1900-talet slängde varje svensk 25 – 30 kilo avfall per år, idag har mängden ökat till 500 kilo. Att minska

avfallsmängderna och erbjuda en lättillgänglig, miljöanpassad och kostnadseffektiv avfallshantering med en god arbetsmiljö är en stor utmaning.

Avfallshanteringen är en viktig del av samhällets infrastruktur och den engagerar och berör många. Enligt miljöbalken ska därför alla kommuner ha en avfallsplan, omfattande allt avfall i kommunen – både det som kommunen har ansvar för och övrigt avfall.

Syftet med avfallsplanen är att ha en strategi för Stockholms stads och andra aktörers arbete inom avfallsområdet – vid planering av nya områden, vid prövning av bygglov, i tillsyn över miljöfarlig verksamhet samt för hur invånarna och verksamheterna i staden ska hantera sitt avfall.

Tyngdpunkten i planen ligger på hushållsavfall, det vill säga det avfall som uppkommer hos hushållen samt liknande avfall från verksamheterna.

Ärendet

Avfallsplanen innehåller fyra huvudmål. Under varje mål ges en vision för hur det ska se ut år 2040. Visionsmålen syftar till att nå stadens långsiktiga mål i Vision 2040 om ett Stockholm för alla. De fyra huvudmålen har sedan brutits ned till mer detaljerade delmål för planperioden. Till delmålen är åtgärder kopplade, vilka bidrar till att målen kan uppnås. Målen har koppling till Stockholms stads miljöprogram.

Mål 1

Avfall från boende och verksamma i staden minskar och det som ändå uppkommer tas om hand effektivt.

Mängden avfall som uppkommer i samhället styrs av många olika faktorer och är till stor del konjunkturberoende. Sambandet mellan ekonomisk tillväxt och att mer avfall genereras behöver brytas. En förutsättning för det är att resurser utnyttjas effektivare, att konsumtionsmönstren förändras och att produkters livstid förlängs. Inom den egna verksamheten har Stockholms stad en viktig roll i arbetet med att minska avfallsmängderna och vara föregångare.

Delmål 1.1 Stadens invånare och verksamhetsutövare känner till hur de kan minska sin avfallsmängd

För att avfallsmängderna ska kunna minska krävs insatser från många olika håll. Vi behöver tänka nytt och sätta våra köp i ett

större perspektiv. En viktig del i detta är att ge information till invånare och personal i stadens verksamheter.

Stockholm Vatten kommer därför att

- kommunicera vikten av att minska matsvinnet
- utveckla skolinformationen
- informera om återbruk och förebyggande av avfall till såväl invånare och verksamma i staden(Miljöprogrammet)

Stadsdelsförvaltningen kan

- ha informationsinsatser om återbruk och förebyggande av avfall till sina verksamheter.

Delmål 1.2 Avfall förebyggs och en större andel produkter och material återanvänds

Oftast har både produktionen av nya varor, och det avfall de ger upphov till, en negativ miljöpåverkan. I en cirkulär ekonomi finns kretsloppstänkandet som innebär att en uttjänad produkt kan användas igen i ny produktion. Återbruket av hushållsavfall ska öka, dels genom att stimulera tillåteranvändning, dels genom tillgängliga insamlingssystem.

Stockholm Vatten föreslås här bland annat

- styra kunder på återvinningscentralerna till återbruk i första hand
- samarbeta med aktörer som tar emot begagnade produkter för att stimulera återbruk
- fortsätta differentieringen i avfallstaxan för att motivera ökad utsortering och förebyggande av avfall (Miljöprogrammet)
- utveckla systemen för mottagande och hantering av återbruksmaterial

Stadsdelsförvaltningen kan

- skapa förutsättningar för återbruk
- vid inköp och upphandling av varor, material och tjänster planera för att minska uppkomsten av avfall (Miljöprogrammet)
- så långt det är möjligt återbruka produkter och inventarier som inte längre används (Miljöprogrammet)

Delmål 1.3 Mer material sorteras ut för återvinning

Idag behandlas den största delen av hushållsavfallet i Stockholm genom förbränning med energiutvinning. Målet handlar dels om att öka utsorteringen av det material som det redan idag finns regler

och system för dels om nya fraktioner som kan bli aktuella framöver för att öka resurseffektiviteten i avfallshanteringen (exempelvis textilier).

Stockholm Vatten kommer att

- utreda förutsättningarna för att införa optisk sortering av källsorterade fraktioner
- utveckla skolinformationen
- hitta nya fraktioner som kan sorteras ut för materialåtervinning
- utveckla insamlingssystemen för källsorterade fraktioner tillsammans med berörda aktörer
-

Stadsdelsförvaltningen kan

- se till att alla stadsdelens pentryn där det samlas förpackningar samt tidningar ska ha sorteringsmöjligheter för detta
- minska andelen förpackningar och tidningar som slängs i soppåsen.

Delmål 1.6. Minst 70 procent av matavfallet samlas in för rötning med biogasutvinning och näringsåterförsl

Staden har höjt ambitionen för matavfallsinsamlingen vilket kräver en rad olika åtgärder för att bli verklighet. Taxa är här ett viktig styrmedel.

Stockholm Vatten kommer att

- öka stadens invånares medvetenhet om matsvinnets betydelse för miljön och ekonomi
- öka stadens invånares medvetenhet om matavfallsinsamlingens betydelse för miljön och ekonomin. Det vill säga det matavfall som ändå uppstår ska samlas in och behandlas biologiskt till biogas och biogödsel.
- utbilda skolkök och storkök i kommunens verksamheter om vikten av att undvika matsvinn och hur man tar omhand det som uppstår på bästa sätt.
- införa tekniska system som möjliggör insamling av matavfall från stadens alla hushåll

Stadsdelsförvaltningen ska

- minimera matsvinnet i stadsdelens verksamheter (Miljöprogrammet)
- sortera ut sitt matavfall till biologisk behandling inom stadsdelen alla verksamheter (Miljöprogrammet)

- införa matavfallsinsamling i de verksamheter där det är möjligt
- vid nyproduktion och offentliga kommunala lokaler planera in matavfallsinsamling- från kök till hämtning.

Delmål 1.8 Nedskräpningen i stadsmiljön minskar

Nedskräpade platser kan skapa en känsla av otrygghet förutom att det ser trist ut. Åtgärderna består i att öka städningen och att med kampanjer och kommunikation förändra medborgarnas attityd beträffande nedskräpning.

Trafikkontoret kommer bland annat att

- ta fram ett program för avfallshantering i stadens offentliga rum tillsammans med Stockholm Vatten och Miljöförvaltningen.

Stadsdelsförvaltningen kommer att fortsätta att

- öka renhållningsinsatserna
- erbjuda sommararbete för sommarungdomar som plockar skräp
- se till att park- och grönområden i staden upplevs som rena, välskötta, trygga och tillgängliga
- hålla en hög standard i stadsdelarnas lekparkar så att de är fria från nedskräpning.
- erbjuda möjligheten att källsortera i offentlig miljö
- använda klimatsmarta alternativ i avfallshanteringen
- utföra föreningsstäd med ungdomar

Mål 2

Avfall som kan vara skadligt för människa eller miljö förebyggs och hanteras säkert.

Stadsdelsförvaltningen ska

- inom stadsdelens verksamheter ha kontroll på vilket farligt avfall som uppstår och förvissa sig om att hantering, borttransport och omhändertagande sker på ett korrekt sätt (Miljöprogrammet)

Mål 3

Avfallshanteringen anpassas till människan

Delmål 3.1 Information och återkoppling är centrala för en väl fungerande avfallshantering

För att kunna göra rätt är tillgång till lättförståelig information viktig. Kunskapen varför avfallet sorteras som det gör och hur man praktiskt ska gå tillväga är grunden, men för motivationen att alltid göra rätt kan återkoppling behövas.

Stockholm Vatten kommer att

- kommunicera avfallsplanen till all berörda
- bedriva återkommande och riktade informationskampanjer till hushåll och verksamheter på aktuella teman
- ta fram information riktad till skolor och förskolor
- öka kunskapen om avfallsfrågor inom stadens förvaltningar och bolag

Stadsdelsförvaltningen kan

- använda och sprida information från Stockholms Vatten

Delmål 3.2 Systemen för avfallshanteringen är enkla, har god tillgänglighet och är trygga att använda

Det ska vara lätt att göra rätt. Avfallslämning och sortering ska vara tillgänglig för alla invånare oavsett boendetyper eller särskilda behov.

Stockholm Vatten kommer att

- utreda fastighetsnära insamling av fler fraktioner än matavfall och restavfall för olika boendeformer
- se till så att stadens återvinningscentraler kan hantera allt återvinningsbart material (Miljöprogrammet)
- utöka möjligheterna till sortering och insamling för hushållen
- utveckla insamlingssystemen för källsorterade fraktioner

Stadsdelsförvaltningen kan

- verka för att maskinella lösningar, typ sopsug, ska väljas i första hand vid alla nybyggnationer och större ombyggnationer

Mål 4

Avfallshanteringen ska vara en självklar del av stadens fysiska planering.

Delmål 4.1. Vi ny- och ombyggnationer beaktas avfallsfrågorna redan vid den inledande planeringen

Det är viktigt att avfallsfrågorna kommer in i ett tidigt skede i planeringen för att hitta utrymme för en resurseffektiv avfallshantering.

Staden kan

- utveckla samarbetsformer mellan stadens förvaltningar och bolag för att få fram bra exempel på god avfallshantering.

Delmål 4.2. Vid förtätning övervägs helhetslösningar för avfallshanteringen som täcker in både ny och befintlig bebyggelse

Genom att ta ett helhetsgrepp över ett större område kan avfallssystemen i nya områden ibland också lösa eventuella problem med avfallshanteringen i angränsande, befintliga områden och vice versa.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Stadens förslag till ny avfallsplan visar att mycket görs i Stockholms stad idag och mycket planeras det för.

Ansvar för flertalet av de insatser som föreslås i strategin ligger på Stockholm Vatten men även många av stadens förvaltningar, såsom stadsdelsförvaltningarna, och bolag är viktiga aktörer för att nå de olika delmålen. Där stadsdelsförvaltningen inte har rådighet är det viktigt att samverka med berörda lokala aktörer såsom till exempel privata fastighetsägare.

Vissa av planens åtgärdsförslag kan dock innebära ökade kostnader för bland annat stadsdelsförvaltningarna.

I övrigt kan förvaltningen bara instämma i att det är angeläget att staden som organisation leder och går före i arbetet med att öka återbruket av hushållsavfall, dels genom att stimulera till återanvändning, dels genom tillgängliga insamlingssystem.

Inom den egna verksamheten har Stockholms stad en viktig roll i arbetet med att minska avfallsmängderna och vara föregångare. Målen i avfallsplanen har koppling till Stockholms stads miljöprogram utifrån vilken vår stadsdelsförvaltning arbetat fram en lokal klimat- och miljöhandlingsplan som stadsdelsnämnden kommer att ta beslut om under oktober månad. Flera av de åtgärder som föreslås i avfallsplanen finns redan med som kommande aktiviteter i denna lokala plan.

Bilaga

Avfallsplan för Stockholm 2017 – 2020.Dnr 1.5.3.-577/2016

